

СТАНОВИЩЕ

С.А. „Д.А.Ценов“ - Свищов
Фх.№ 93.00-2/31.01.2025

относно дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Статистика и демография“ в СА „Д. А. Ценов“, гр. Свищов

Изготвил становището: доц. д-р Александър Цветанов Найденов, преподавател от катедра „Статистика и иконометрия“, факултет „Приложна информатика и статистика“, УНСС-София, доктор по научна специалност 05.02.06 „Статистика и демография“ (Диплома №: 34089/17.05.2010, утвърдена с Протокол 4/16.03.2010), доцент по научна специалност „Статистика и демография“ (Свидетелство №: 70/2017 г., Заповед ЧР-800/01.03.2017, регистриран в НАЦИД).

Автор на дисертационния труд: Цветозария Димитрова Гатева

Тема на дисертационния труд: „Усъвършенстване на организационната структура на НСИ – проблеми и перспективи“

I. Общо представяне на дисертационния труд:

1. *Предмет* на научното изследване е задълбоченото разглеждане на промените в организационната структура на Националния статистически институт (НСИ) и оценка на ресурсното осигуряване на дейността на институцията с човешки ресурси.

2. *Обем* - дисертационният труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ е с общ обем 233 страници, от които 195 страници основно изложение, 1 страница декларация за оригиналност, 7 страници използвана литература (135 източника общо) и 24 страници с приложения (общо 20 броя). Трудът съдържа 26 фигури и 42 таблици, като е структуриран в(ъв): въведение, три глави, заключение, библиография и приложения.

3. *Структура* – научната разработка има ясна структура и следва изцяло логиката на изследваната проблематика.

Във въведението е обоснована необходимостта от провеждането на задълбочен анализ и оценка на промените в организационната структура на основния „производител“ на официална статистическа информация в Република България - Националният статистически институт. Коректно са дефинирани: обектът, предметът, целта и задачите на изследването. Изследователската теза на автора е, че: „...за производство на висококачествена, надеждна и достоверна статистическа информация НСИ трябва да поддържа организационна структура, адекватна на времето и адаптирана към промените, породени от бързото развитие на информационните и комуникационните технологии...“. В тази част на научния труд, дисертантът, също така, е направил и кратко описание на методологията на изследването, използваното информационно осигуряване, както и на ограничителните условия на изследването.

В глава Първа са разгледани концептуалните основни, елементите и принципите на различните типове организационни структури на управление. Тук е отделено и специално място на преглед на литературата, касаеща обекта на изследване. В тази глава са разгледани и етапите по създаване и функциониране на статистическия орган на България, както и мястото и ролята на НСИ в националната и европейската статистически системи.

Втора глава е изцяло предназначена да разкрие в дълбочина стратегическите цели, касаещи промените в организационната структура на НСИ, и постигнатите резултати от направените структурни промени. Специално място е отделено на характерните особености на промените в организационната структура на НСИ за периода 2004-2023 г. Също така, в глава Втора са разисквани създаването, развитието и съвременна организация на териториалните структури на Института. Главата завършва с фокус

върху административния капацитет като условие за реализацията на политики в областта на статистиката.

Третата глава е с комбинирано съдържание – методологическо и практико-приложно. В точка 3.1 са разгледани накратко някои основни статистически методи за анализ на времеви редове, както и подходите за изследване на структурни изменения. Останалата част (3.2) от глава Трета е посветена изцяло на анализа на динамични редове, касаещи броя и структурата на служителите на НСИ, разгледани от различни „ъгли“ – общо, по степени на образование и по възрастови групи.

Дисертационният труд завършва със заключение, в което накратко са обобщени основните изводи от проведеното от дисертанта изследване.

4. *Литература (библиография)* - използваните от дисертанта източници на информация, свързани с разглежданата тематика, показват старание и задълбоченост, както и отлична осведоменост.

5. *Приложения* – с оглед стегнатостта на изложението и пълнота на съдържанието на дисертационния труд, в частта „Приложения“ са поместени отделни „извадки“ от исторически документи, касаещи НСИ, различни моментни „снимки“ на организационна структура на Института за периода 2010-2023 година и подробни данни за числеността на персонала му.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

1. Преценка на актуалността и разработеността на изследвания в дисертацията научен проблем;

В дисертационния труд задълбочено се разглеждат важни въпроси, свързани със състоянието и промените в организационната структура на основния „производител“ на официални статистически данни в Република България – Националният статистически институт.

2. Мнение за езика, обема и инструментариума на дисертационния труд;

Дисертантът демонстрира задълбочено познаване на литературата, касаеща разглежданата проблематика, добро владение на статистическия инструментариум, използван за изследването на динамиката в броя и структурата на персонала на НСИ, както и способности за приложение на софтуер с общо предназначение за целите на статистическия анализ.

Научната разработка е ясно структурирана, съчетавайки оптимален обем на изложението и балансирано разпределение на информацията в отделните глави, ясен и логически последователен изказ, както и добра аргументация на направените научни заключения.

3. Мнение доколко авторефератът отразява точно и пълно труда.

Авторефератът към дисертационния труд е с обем 44 страници и включва: обща характеристика на дисертационния труд, структура и съдържание на дисертацията, кратко, но съдържателно изложение на труда, справка за основните научни и научно-приложни приноси, списък на публикациите по темата на дисертацията, справка за съответствието с националните изисквания съгласно Правилника за приложение на ЗРАСРБ, както и декларация за оригиналност на дисертационния труд.

Авторефератът е подготвен отлично и резюмира коректно съдържанието на дисертационния труд, както и постигнатите от дисертантът научни и научно-приложни резултати.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

Приносите в дисертационния труд са коректно представени в приложения от дисертанта списък и отразяват реално извършената от него научно-приложна работа.

Като основни научни и научно-приложни приноси в разработката могат да се открият:

- Систематизацията на основни факти, касаещи създаването и функционирането на българската държавна статистическа институция, същевременно дефинирайки 4 специфични етапа в нейното развитие.
- Задълбоченият анализ на промените в организационната структура на НСИ за периода 2003-2023 г., както и свързаните с тях промени в административния капацитет и приеманите в този период нормативни актове.
- Установените закономерности в броя и структурата на кадровото осигуряване на дейността на Института, както в общ аспект, така и по отделни подсъвкупности.
- Формулираните ясни препоръки за бъдещото усъвършенстване на организационната структура на НСИ, съобразявайки се със специфичните особености на съвремието.

Освен в дисертационния си труд, авторът е представил своите научно-изследователски резултати и в 2 броя статии и 3 бр. доклади на български език.

IV. Въпроси по дисертационния труд.

Въз основа на разгледания дисертационен труд бих искал да отправя следните бележки към автора, които по никакъв начин не целят да омаловажат положението на труда:

- В точка 1.1, за по-доброто разбиране на специфичните особености на различните видове организационни структури би било полезно използването на диаграми за визуализация на връзките между отделните компоненти в тези структури.
- С оглед улесняване на изчислителните процедури в процеса на моделиране на времеви редове, вместо Microsoft Excel, може да бъде използван специализиран статистически софтуер (напр. IBM SPSS, R или др.).

Също така, бих искал да отправя следните въпроси към автора на дисертацията:

- Смята ли дисертантът, че липсата на "реален" методологичен отдел в настоящата организационна структура на НСИ носи някакви негативи за института? Ако да, какви?
- Въз основа на оценените трендови модели относно динамиката на броя на служителите в НСИ - общо, в ЦУ и в ТСБ, какви прогнози могат да се направят за тези измерители за периода 2024-2025 година?

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение.

Дисертационният труд на тема: „Усъвършенстване на организационната структура на НСИ – проблеми и перспективи“ представлява задълбочено научно и научно-приложно изследване, което представя докторанта като завършен изследовател. Трудът е разработен в съответствие с нормативните изисквания за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, отразени в ЗРАСРБ и на Правилника за неговото приложение.

В заключение и с оглед качеството на предложения дисертационен труд, убедено изразявам становище си „за“ присъждането на образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност „Статистика и демография“ на Цветозария Димитрова Гатева.

Дата: 29.01.2025

Изготвил становището: .

(доц. д-р Ал. Найденов)